

Függelék

Vida Árpád levele Lyka Károlynak

Kelt: Párizs, 1910. december 22.

Örzési hely: MTA BTK MI, MDK C-I-17/1880.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A legnagyobb köszönettel véve szíves tudósítását a kért adatokat alábbiakban csatolom.

1884. április 4-én születtem Marosvásárhelyen. Iskoláimat ugyanott végeztem, s református collégiumban tett érettségi után kedves tanárom, Gulyás Károly biztatására erős vágygal a rajztanári pályára készültem. A felvételi vizsgám azonban nem sikerült, s nem vettek fel. A nyári vázlataim bemutatása után egy újabb felvételin művésznövendék lettem, honnan később, talán előhaladásom miatt a rajztanárjelöltek közé jutottam. A tanári diploma megszerzése után 1907-ben Bécsben önkéntesi évemet szolgáltam, hol a gazdag múzeumok hatása alatt még inkább megerősödött bennem a vágy a művészi pályán továbbtanulni.

1908-ban a Képzőművészeti Főiskola továbbképző növ(endéke) lettem, s részt vettem a műcsarnoki kiállításon, hol önarcképemet az állam megvásárolta. 1909-ben részt vettem a drezdai nemzetközi aquarell kiállításon, majd a velencei nemzetközini. 1910-ben a műcsarnoki plakátpályázaton egy díjat kaptam.

Jelenleg Párisban vagyok tanulmányaimat továbbfolytatandó.

Egyben: beleegyezem, hogy a Műcsarnok 910/11 téli tárlatán kiállított Palágyi arckép c. művemet a Művészet egyszer reprodukálhatja.

Paris, 1910. decz. 22-én.

Vida Árpád

Címem: 15 Passage Stanislas

Paris VI.

Gulyás Károly levele Lyka Károlynak

Kelt: Marosvásárhely, 1911. január 11.

Őrzési hely: MTA BTK MI, MDK C-I-17/1880.

Nagyságos Uram!

Folyó hó 6-án kelt, nagybecsű sorait (a Vida Árpád számára) ma kézbesítették nekem a címzett szülei ellátás végett.

Amennyiben az én adataimból méltónak tart néhányat a megörökítésre, nagy jó uram – ezer örömmel bocsátom magas rendelkezésére – eredeti felvilágosítással azonban maga Árpád szolgálhat, aki jelenleg Paris VI. Passage Stanislas 15. lakik.

„Nagy az én szívemnek ő gyönyörűsége” volt tanítványomról – ma legjobb barátomról írhatni, pláne hogy tudom azt, hogy mennyire avatott kezekbe kerül senjorillám. Az életrajzi adatokat a következőkben van szerencsém megadni.

Vida Árpád 1884-ben született Marosvásárhelyen, egyszerű iparos szülőktől. Apja csizmadiamester, értelmes, iparos ember, városi törv(ény) hatósági biz(ottsági) tag. Anyja határozottan intelligens vonású szikár öregasszony. A helyi polgári iskola négy osztálya elvégzése után átlépett a kollégiumba, ahol 1903-ban érettségi vizsgát tett.

Ha valakinél, úgy nála igazolódik az a mondás, hogy *poeta non fit sed nascitur*. Mert ugyan hol jutott ő rajztanuláshoz, mikor se rajztanár, se rajzterem nem volt még az ő idejében. Csak 1902-ben iratkozhatott be, „szabadkézi rajzi tanfolyamra” hozzám, mint nyolcad osztályos, idejövetelem első évében.

„Szerencsére” semmiféle felszerelés nem volt, és így természet után kezdtem aquarelleztetni, nagyobb tanítványaimmal, gyümölcsöt, virágot. Heti két órában volt találkozásunk egymással, de ez később szoros barátsággá fejlett, amint bontakozni kezdett erős színező egyénisége. Télen át, hogy más nem volt, a vásári talián képárustól vett Klein-féle olajnyomatú virágmintákat másolta: aquarellben.

Jött az évvége, – a pályaválasztás kérdése – apja a mindenható polgármesterhez¹ fordult tanácsért, aki városi hivatalnoknak szánta, apja a theologia mellett döntött.

¹ Ti. Bernády Györgyhöz

A nagy szünidőn azonban folyton dolgozott természet után, jártunk skizzelni, gyps és élőfejeket rajzoltunk; úgy hogy szeptemberben előállhattam én is az édesapja számára egy újabb tervvel: a rajztanárság tervével.

Nem ment bele addig, míg néhai való jó Petelei István is segítségemre nem jött, akinek, mint régebbi ismerősenek inkább hitt az apja. Felkerült hát oda ahová vágyai vonták. Hanem a felvételi vizsgálaton nem felelt meg az ő egy évi tanulásával, visszautasították, és ha jó csillaga össze nem hozza Lándor Tivadarral, aligha kísérelte volna meg többször a felvételit. Lándor vitte Székely Bertalanhoz, aki soron kívül vétette fel a vázlatai alapján.

Ezek után megszerezvén az oklevelet 1907-ben, az egyévi önkéntesség után a továbbképző növendéke lett, ahol az őt ért nagy kitüntetések a következők voltak:

1908-ban önarcképét megveszi az állam a Szépművészeti Múzeum számára, ugyanez szerepel az 1909-iki drezdai nemzetközi graphikai tárlaton (a katalógus is hozta); 1910 nyarán a velencei tárlaton 4 képe van; 1910 tavaszán viszi el a Műcsarnok plakátpályázatának egyik díját; 1910-ben a téli tárlaton a Palágyi Lajos író ábrázoló arcképéért Esterházy díjat, majd 1000 korona ösztöndíjat nyer.

Ezek volnának az ő életének külső körülményei; nem is szándékozom én hosszasan írni, jól tudva azt, hogy nagy jó uram hivatottabb ezeket a kereteket kitágítani – és bár ismétlem, én csak azért kukorékolok, mert feljött a nap – mégis legyen szabad pár sor reflexiót fűznöm az őt környező helyzethez, ahhoz a miliőhöz, amiben ő nőtt szemeim láttára, élt, formálódott.

Alacsony, nyomott, mestergerendás szobák – a falon megkerül ugyan a Munkácsy tépéscsinálói, meg a koleopterák, az ő gyermeksege, természetimádása emlékéül – sok-sok Kossuth kép és sok-sok rúdra akasztott csizma társaságában, az élet azonban csak kinn van: nagy, nagy hegyre kiugró kert buja virágokkal, nagy, nagy levegővel – ebben nőtt fel Árpád – édesanyjának szelíd szeretetében. Igazán azt lehet mondani: ennek a szeretetnek a melegében olvadt fel egész művészete; festi anyját, mióta először hazakerült Pestről, szegény jó Petelei úr ajánlotta neki: csak az anyját, mert őt nem is a szemével, hanem a szívével festi.

Három éve fedezte fel hol-hol nem: az anyja negyven esztendősen menyasszonyi bronzszínselyem ruháját – azóta ez van ott az összes képeken – szobai, levegőn való világításban egyaránt.

És dolgozik, dolgozik a szép, szabad jövő reményében, gyönyörű koncepciói vannak pasztellben, amiknek látásával alig-alig dicsekedhet valaki, minthogy a tudásánál csak a szerénysége nagyobb, meg hogy jobb, hálásabb tanítvány és hívebb barát sincsen nála.

Éppen az ő nagy szerénysége miatt nem hiszem, hogy bővebb adatokat méltóztatott volna kapni tőle magától; az 1910 dec. 20.-i félhivatalos „Magyar Nemzet” már regisztrálta egy részét élete históriájának – méltó nagyságos uram, hogy foglalkozzék véle, sorok közötti gondolataimmal is megbővítsen egy poetával, egy Petőfivel, a szabadságért rajongó, a magyar eget, leget átérző nagy szívvel foglalkozik, midőn Vidáról ír – nekem pedig szerény „falusi kántornak” megbocsátja extasisomat midőn ily hosszan vettem igénybe magas türelmét, mélységes tisztelettel lévén,

Marosvásárhely, 1911. január 11.

Gulyás Károly
ref. kollegiumi rajztanár

Vida Árpád levele az *Ellenőr* szerkesztőségéhez

Kelt: Párizs, 1911. április 9.

Közölve: *Ellenőr*, 1911. április 16.

Levél Párisból.

Egy vásárhelyi művész tanulmányúton. Vida Árpád sikere.

Az „Ellenőr” adott hírt legelőször arról a szenzációs és feltűnő sikerről, melyet egy marosvásárhelyi ifjú: Vida Árpád festőművész a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatán elért. A fővárosi előkelő művészkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak Vidáról, ki most Párisban tanulmányúton van. Vida Árpád alig 25 éves fiatalember – Vida Károly polgártársunk fia és máris a legkomolyabb és legszámottevőbb festői művészgárda legkitűnőbbjei között emlegetik nevét. Lapunk szerkesztője a fiatal, zseniális festőművésztől a következő levelet kapta:

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Páris 1911. április 9.

Érdeklődését köszönöm. Tanulmányaimról kellene valamit írni és életemről. Mondhatom, hogy életem legszebb impresszióit itten szereztem Párisban, de úgy gondolom, hogy ezek az enyémeik csupán. Nem vagyok íróember, ki ezeket feltalálni tudjam, mert a benyomások színek alakjában az enyémeik, és így csak ezeken keresztül beszélhetnék másoknak. Aztán minek is mutatni e benyomásokat idegeneknek?! Ez annyi volna, mintha többeknek látni engedném kis Midinette-em jarretiére-jét. Ez a halvány rózsaszínű, ezüsttel áttört kis emlék – az enyém egyedül.

Pedig mennyi változatos benyomás minden pillanatban. Itt Boulevard St. Michel – a Quartier- Latin öröm-utcája. Legexotikusabb művészalakok, nők és cocotte-ok vegyesen. Ölelkezve mennek az utcán, énekelve és csókolózva. Senki sem botránkozik meg ezen, mert ő is ezt teszi, vagy éppen most hagyta abba. A Taverne du Pantheon – éjjeli kávéház. Legfestőibb nők helye kiket valaha láthat életében az ember. Egyik asztalnál festők ülnek (tanulmányozzák ők is az életet), cigarettáznak, abszintot isznak. Ez a pazar színvegyület az, mely a nagy párisiak szemét új színirányok megteremtésére inspirálja. Ez az élet, amely művészeknek van teremtvé egyedül.

Ezeket a képeket Önnek írtam tisztelt szerkesztő úr. Ön íróember – írhat róluk, én csak színekben látom azokat. Azok a kisebb eredmények,

melyeket eddig elértem csak idővel érnek meg értékke, s hogy ezutáni dolgaim legyenek érdekesebbek a felemlítésre – azért dobog vágyódó magyar szívem. Hagyjuk tehát tanulmányom méltatását későbbre. Szíves érdeklődését köszöni stb. stb., tisztelője: Vida Árpád.

Páris 15. Passage Stanislas

Katalógus

Rövidítések

Intézmények

MKE - Magyar Képzőművészeti Egyetem, Grafikai Gyűjtemény, Budapest

MMM - Maros Megyei Múzeum, Marosvásárhely

MNG - Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

MZsM - Magyar Zsidó Múzeum, Budapest

További rövidítések

j. b. f. - jelezve balra fent

j. b. k. - jelezve balra középen

j. b. l. - jelezve balra lent

j. j. f. - jelezve jobbra fent

j. j. k. - jelezve jobbra középen

j. j. l. - jelezve középen lent

j. n. - jelzés nélkül

k. - körül

Kat. - katalógusszám

m.n. - méret nélkül

Mgt. - magántulajdon

Fényk. - M. Kiss Pál fényképfelvétele, az eredeti elpusztult v. lappang

1.

Női portré tanulmányrajz, 1905

szén, papír, 43 x 32 cm

j.j.l.: II. év. rtj. 905 jan.

Mgt.

2.

Férfi portré tanulmányrajz, 1905 k.

szén, papír, 39 x 31 cm

j.n.

Mgt.

3.

Női portrétanulmány, 1906

szén, papír, 44 x 29 cm

j.j.k.: Vida, j.j.l.: Vida Á. IV. évf. 906 oct.
MMM

4.

Tanulmányfejek, 1906

rézkarc, papír, 31,5 x 21,5 cm

j.j.l.: Vida
MMM

5.

Női arckép, 1906

vörös kréta, papír, 46 x 37 cm

j.j.l.: Vida 906

MMM

6.

Női portré, 1907

ceruzarajz, papír, 42,5 x 35 cm

j.j.l.: Vida 907

MMM

7.
Ülő öregasszony
rézkarc, papír, 31 x 26 cm
j.j.l.: Vida
MMM

8.
Falusi asszony
olaj, vászon, 111 x 130 cm
j.n.
Fényk.

9.

Leány fej, 1907

akvarell, papír, 31,5 x 25,5 cm

j.j.l.: Vida Á. 907

MMM

10.

Fehér kesztyűs

férfi arcképe, 1907

akvarell, papír, 31 x 25,5 cm

j.j.l.: Vida Á. 907

MMM

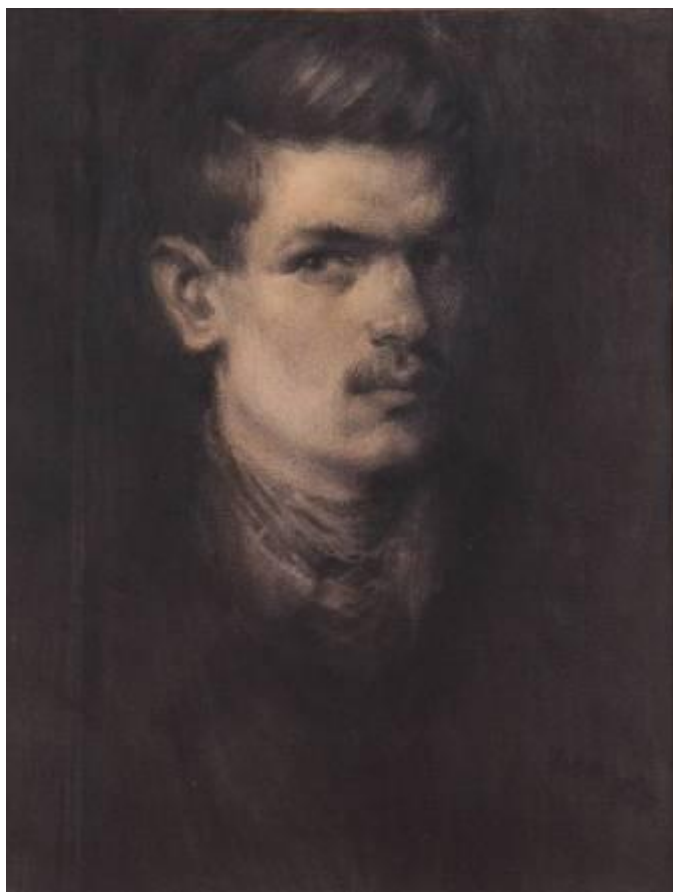
11.

Önarckép, 1907

szén, papír, 54 x 43,5 cm

j.j.l.: Vida 907

MMM

12.

Önarckép, 1908

akvarell, papír, 36,3 x 48,6 cm

j.j.l.: Vida 908

MNG

13.

Női portré, 1910

olaj, vászon, 124 x 112 cm

j.j.l.: Vida Á. 910

MMM

14.

Aranka a tükör előtt, 1910

akvarell, papír, 39 x 49 cm

j.j.l. Vida Á. 910

MMM

15.

Férfi portré

akvarell, papír, 45,5 x 35 cm

j.j.l.: Vida Á.

MMM

16.

Szüleim

(Szülővárosomnak, szüleim képe), 1909

akvarell, papír, 55 x 58 cm

j.b.l.: Vida Á. 909

MMM

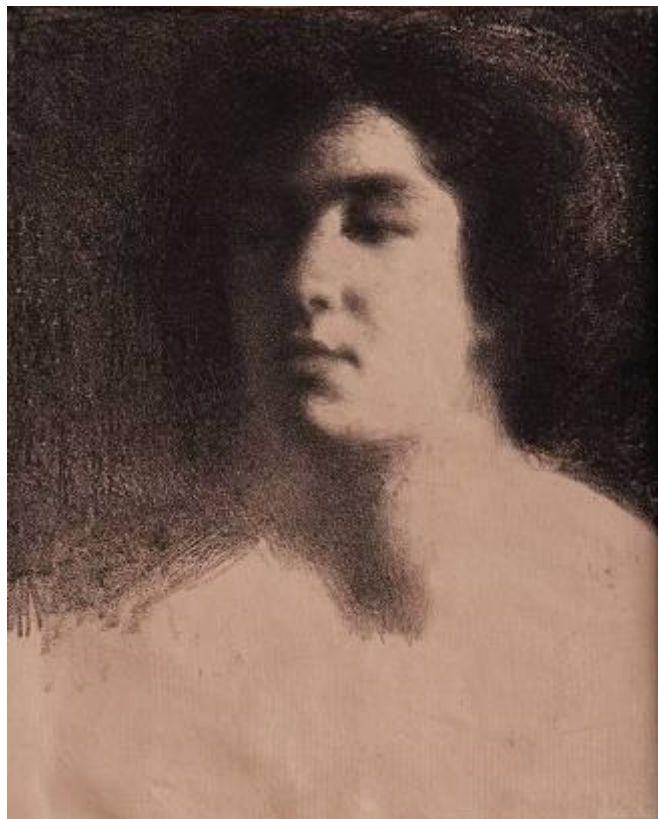
17.

Női portré

litográfia, papír, 40,5 x 33,5 cm

j.j.k.: V.Á. monogram

MMM

18.

Kalapos női fej

litográfia, papír, 39,7 x 28 cm

j.n.

Mgt.

19.

Önarckép

litográfia, papír, 56,5 x 41,5 cm

j.j.l.: V. Á. monogram

Mgt.

20.

Önarckép, 1910 k.

litográfia, papír, 40,5 x 32 cm

j.n.

MKE

21.

Leányfej, 1910

pasztell, papír, m.n.

j.b.l.: Vida Árpád 1910

MMM

22.

Palágyi Lajos portréja, 1910

akvarell, papír, 42 x 56 cm

j.n.

MZsM

23.

Női portré tanulmány
szén, papír, 24 x 19,5 cm
j.n.
Mgt.

24.

Női portré tanulmány
szén, papír, 38 x 43 cm
j.n.
Mgt.

25.

Férfi portré

monotípiá, papír, 28,5 x 20,3 cm

j.n.

Mgt.

26.

Öreg férfifej

szén, papír, 41,6 x 28,5

j.j.l.: Vida

Fényk.

27.

Férfi portré, 1910 k.

olaj, vászon, 110,5 x 85,5 cm

j.b.l.: Vida Á.

MMM

28.

Metz Albertné arcképe, 1911

olaj, vászon, 69,5 x 58,5 cm

j.j.l.: Vida 911

Mgt.

29.

Olvasó férfi, 1910 k.

akvarell, papír, 24,4 x 17,1 cm

j.n.

MNG

30.

Lakatos Imre arcképe, 1910 k.

szén, papír, 31,5 x 24 cm

j.n.

MMM

31.

Tanulmányfejek

szén és kréta, papír, 30,2 x 23,7 cm

j.n.

MMM

32.

Alakok a Taverne du Pantheon-ból,

1911

akvarell, papír, 19,7 x 22,5 cm

j.b.f.: Vida Paris 911

MNG

33.

Női arckép, 1911

akvarell, papír, 20,6 x 17,5 cm

j.b.l.: Vida Á. Páris 911

MNG

34.

Könyöklő nő

szén, papír, 32 x 24 cm

j.j.l.: Paris

MMM

35.

Zita

olaj, vászon, 96 x 93 cm

j.n.

Fényk.

36.

Söröző, 1910

akvarell, papír,

48,5 x 64 cm

j.j.l.: Vida Á. 910

MMM

37.

Nő fotelben

pasztell, szén, papír, 34 x 24 cm

j.n.

Fényk.

38.

Merengő

olaj, vászon, 68 x 58 cm

j.j.l.: Vida Á. Paris

Fényk.

39.

Lugasban, 1911
akvarell, papír,
24 x 23,3 cm
j.b.l.: Vida Á. 911
MNG

40.

Szalmakalapos nő,
1911
olaj, vászon,
92 x 90,5 cm
j.j.l.: Vida Á. 911
MNG

41.

Virágok közt, 1911

akvarell, papír, 24,9 x 20 cm

j.b.l.: Vida Árpád 911

MNG

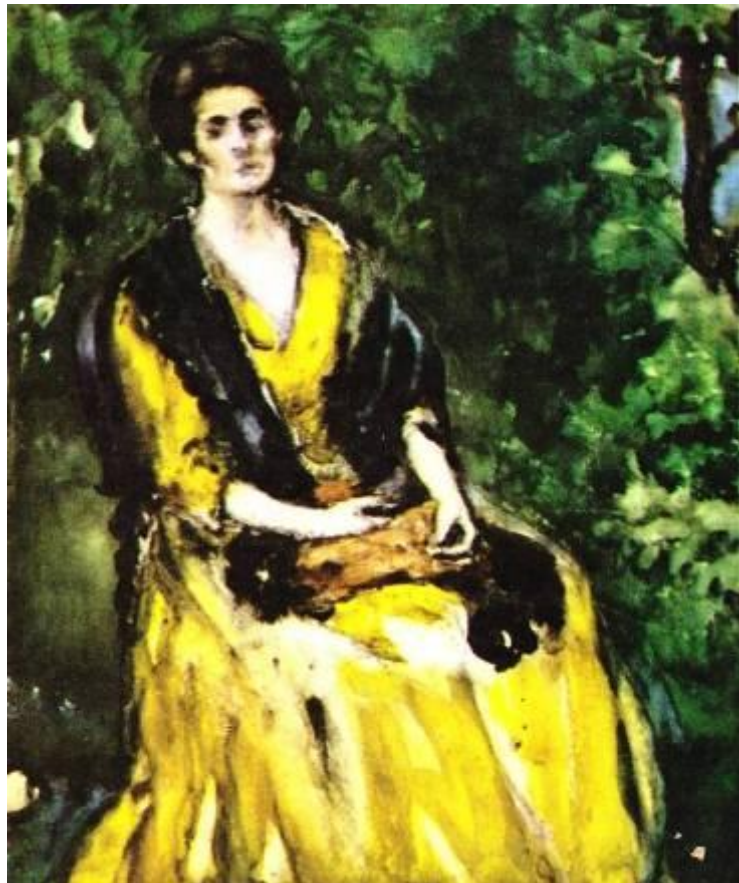
42.

Sárgaruhás nő, 1911 k.

akvarell, papír, 26,2 x 23 cm

j.n.

Mgt.

43.

Gulyás Károlyné napernyővel,
1911

akvarell, papír, 23 x 18,5 cm

j.b.l.: Vida 1911

MMM

44.

Gulyás Károlyné
portréja, 1911 k.

olaj, vászon,
52,6 x 52,6 cm

j.j.l.: Vida

MMM

45.
Gyöngysorok,
1912
akvarell, papír,
51,7 x 51,7 cm
j.b.f.:
Vida Árpád 912
MNG

46.
Vakok, 1912 k.
akvarell, papír,
51 x 56 cm
j.n.
Fényk.

47.

Női portré, 1912

akvarell, papír, 28 x 24,5 cm

j.j.l.: Vida Árpád 912

MMM

48.

Fehér ruhás ülő lány, 1912

akvarell, papír, m.n.

j.j.l.: Vida Á. 912

Fényk.

49.

Szivarozó bohóc, 1912

akvarell, papír, 62 x 49,5 cm

j.j.f.: Vida Árpád 912

Fényk.

50.

Önarckép lámpával

akvarell, papír, 19 x 24 cm

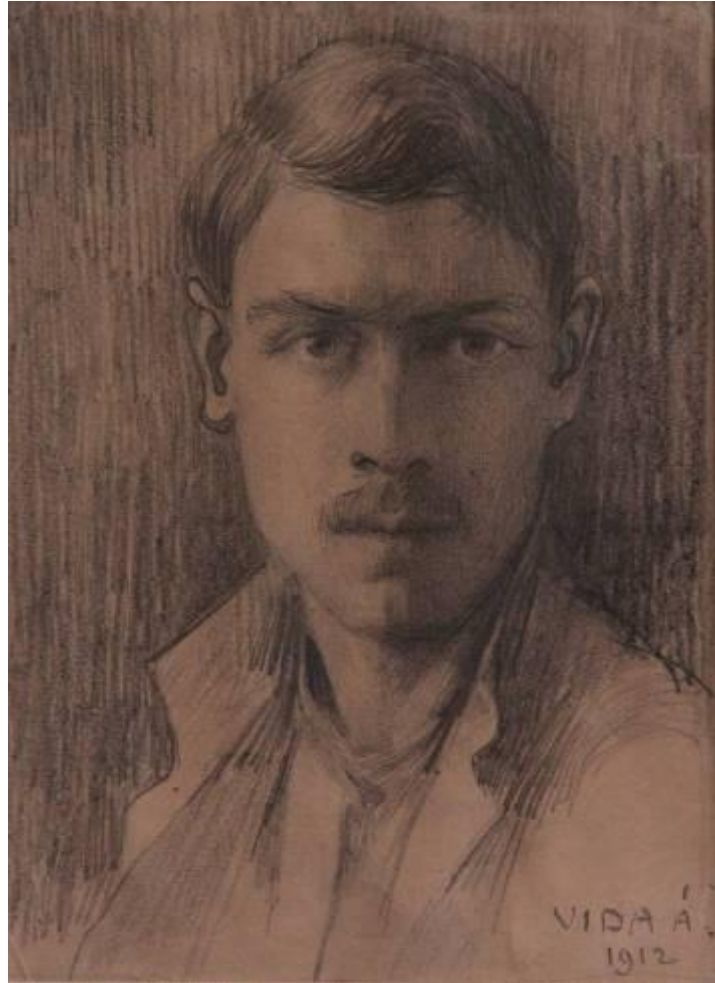
j.n.

MMM

51.

Önarckép, 1912
ceruza, papír, m.n.
j.j.l.: Vida Á. 1912
MMM

52.

Önarckép munka közben
akvarell, papír, m.n.
j.n.
Fényk.

53.

Önarckép

olaj, karton, m.n.

j.n.

Fényk.

54.

Nő tükör előtt

akvarell, papír, m.n.

j.n.

Fényk.

55.

Fehér fejkötős leány

akvarell, papír, 23 x 23 cm

j.n.

Fényk.

56.

Leány fej

szén, papír, 31 x 24 cm

j.n.

MMM

57.

Piri olvas

akvarell, papír, 26 x 21 cm

j.n.

Fényk.

58.

A tékakertben

akvarell, papír, m.n.

j.n.

Fényk.

59.

Vida Gyula arcképe, 1914

szén, papír, 29 x 22 cm

j.b.l.: Gyulának Árpád 1914
Fényk.

60.

Szabadban ülő nő

akvarell, papír, m.n.

j.n.

Fényk.

61.

Édesanyám

akvarell, papír, 45 x 32,5 cm

j.n.

Fényk.

62.

A művész édesanyja

akvarell, papír, 27,8 x 19,8 cm

j.n.

Mgt.

